

ENERGIEAUTARK HOOFDKANTOOR I+R GRUPPE

IN HET HOOFDKANTOOR VAN DE I+R GRUPPE IN HET OOSTENRIJKSE LAUTERACH WORDEN VERANDERINGEN IN HET DAGLICHT PERMANENT GEMETEN EN ONDERVANGEN DOOR EEN AANPASSING VAN HET KUNSTLICHTNIVEAU. IN COMBINATIE MET HET GEBRUIK VAN LED EN EEN PRESENTIESYSTEEM IS DAT GOED VOOR EEN BEZUINIGING VAN ZEVENTIG PROCENT OP HET ENERGIEVERBRUIK VOOR DE VERLICHTING.

ZEVENTIG PROCENT ENERGIEBESPARING OP LICHT

Hoe maak je werkplekverlichting tot een bouwsteen van de energie-efficiëntie in een kantoorpand? Heel simpel, stelden architectenbureau Dietrich|Untertrifaller en opdrachtgever i+R Gruppe; door een gebouw te overstroomen met daglicht en het koppelen aan een intelligent en flexibel systeem voor de aansturing van het benodigde aanvullende kunstlicht.

LEED PLATINUM CERTIFICERING

Een energiezuinig hoofdkantoor, dat stond de i+R Gruppe voor ogen bij het nieuwe kantoorpand in Lauterach. Een hoofdkantoor ook dat tenminste zou moeten voldoen aan de Passiv-

hausstandaard en zeventig procent van zijn stroomverbruik moest putten uit de bio-stroom die de i+R Gruppe, een van de twintig grote bouwbedrijven in Oostenrijk, zelf opwekt, en een LEED Platinum certificering in de categorie New Construction, voor zowel gebouw als interieur – een unicum in Oostenrijk.

TERUGHOUDEND

Inmiddels staat het, het hoofdkantoor van de i+R Gruppe, in de oksel van de Rheintal Autobahn A14 en Bundesstrasse 190, aan de rand van het Oostenrijkse stadje Lauterach (Voralberg), ten zuiden van Bregenz. Aan de buitenkant zie je het er niet aan af dat gebouw alle doelstellingen van i+R vervult. Architectenbureau Dietrich|Untertrifaller uit Bregenz koos voor een terughoudende vormgeving, uiterlijk zonder enig spoor van hoog gestelde duurzame doelen. Het bureau ontwierp voor de 130 medewerkers van i+R een kantoor met een heldere hoofdvorm, gevat in een slanke lijst van beton die maakt dat het gebouw lijkt te zweven boven het asfalt.

BRISE SOLEIL

De hoofdentree in de op het zuiden georiënteerde voorgevel is vormgegeven als een uitsparing in die betonlijst. De glazen entree

vormt een groot contrast met het houten raamwerk rondom, een brise soleil die als diep terugwijkende tweede gevel voor de eigenlijke kantoorfaçade is geplaatst. Het raamwerk van staanders en liggende lamellen functioneert als een permanente zonwering en draagt bij aan de gebouwkoeling. Aan de noordelijke langsegevel bevinden zich vensterbanden, voorzien van automatische zonwering, en houten borstweringen ter hoogte van de verdiepingvloeren. Op de beide kopgevels bracht architectenbureau Dietrich|Untertrifaller grote uitsparingen in de gevel aan, ingevuld met glas en diep genoeg voor uitragende balkonnen die binnen de betonlijst van het gebouw blijven. Ook hier geen vingerwijzingen naar de duurzame doelstellingen van i+R, in architectuur noch materiaalgebruik.

DAGLICHT

Binnen pas wordt goed zichtbaar wat al die uitsparingen en al dat glas aan de gevels betekenen voor de daglichttoetreding. De volledig beglaasde entree zorgt voor volop daglicht in de ontvangstruimte van het i+R kantoor. De corridor-indeling van het kantoorpand, met een brede open-gewerkte middenbeuk voor de stijpunten, voor vergaderruimtes en een loungehoek, zorgt op alle verdiepingen voor een riante daglichttoetreding. Tussen de kantoren en de gangen: glazen scheidingswanden.

In het hele kantoorgebouw wordt het daglicht gecombineerd met LED-licht en een kunstlichtaansturing van Zumbotel, gevat in een lichtontwerp van het Oostenrijkse bureau Bartenbach Lichtlabor. Sensoren op de werkplekken registreren veranderingen in het daglichtniveau. Wordt een werkplek te licht of te donker, dan wordt het lichtniveau met behulp van kunstlicht automatisch aangepast. Die nivellering voltrekt zich zo langzaam, dat het blote oog de verandering nauwelijks waarneemt. Een presentiesysteem op de werkplekken zorgt dat de kunstverlichting automatisch uitschakelt wanneer vertrekken leeg zijn.

Met deze lichtoplossing wist i+R het energieverbruik voor de verlichting met zeventig procent te reduceren. En ook bij de overige gebouwinstallaties stond energie-efficiëntie voorop: temperatuur en ventilatie worden op de werkplekken eveneens centraal aangestuurd. Alle functies kunnen door de individuele werknemers ook handmatig worden ingesteld.

ENERGIE-AUTARK

De kantoorwerkplekken aan de flanken van de middenbeuk zijn ontworpen op een raster van 1,60 meter. Het modulaire systeem en flexibele scheidingswanden maken het mogelijk om plattegronden snel en eenvoudig aan te passen. De capaciteit van het gebouw kan zo worden uitgebreid van 130 naar 150 werkplekken. Het ontwerp van het i+R kantoor is door het Oostenrijkse bouwbedrijf opgevat als 'Musterbau' voor de eigen bedrijfscultuur en kwaliteitsstandaard. De i+R Gruppe koos in de nieuwbouw waar mogelijk voor hernieuwbare, regionale en recyclebare grondstoffen. Zeventig procent van het gebouw realiseerde i+R in eigen regie. Het hoofdkantoor scoort een verbruik van negen kilowattuur per jaar per vierkante meter, riant minder dan de vijftien kWh die men als standaard hanteert voor passiefbouw. Voor de verwarming en koeling van het pand maakt i+R gebruik van aardwarmte. De stroom voor de warmtepomp komt van een PV-installatie met een opbrengst van 200 kWh. In de zomer wordt het gebouw gekoeld met free cooling; via de aardsondes, maar zonder de inzet van de warmtepomp en zodoende zonder aanvullend energieverbruik. Eén van de doelstellingen van de i+R Gruppe was het afdekken van zeventig procent van het totale energieverbruik (inclusief licht, computers et cetera) met de bio-stroom die het bedrijf zelf opwekt. Maar na acht maanden in het nieuwe bedrijfsonderkomen stelde i+R vast dat het energieverbruik geheel en al kan worden opgebracht via die bio-stroom. Zodoende betitelt de Lauterachse bouwer zijn nieuwe hoofdkantoor nu als energie-autark.

LEED PLATINUM

Het hoofdkantoor van de i+R Gruppe ontving in oktober 2013 het LEED Platinum certificaat. LEED beoordeelde daarbij niet alleen bouwwijze, -materialen en locatie, maar ook het interieur: binnenklimaat, kwaliteit van de werkplekken, technische innovaties. LEED keek daarbij ook naar het belichtingsconcept. De i+R Gruppe ontving in 2013 ook de BTV Bauherrenpreis voor goed opdrachtgeverschap. Uit 148 inzendingen van architectuurprojecten in Vorarlberg en Tirol kwam het hoofdkantoor van i+R als winnaar uit de bus.

PROJECTGEGEVENS

Opdrachtgever: i+R Gruppe GmbH, Lauterach, Österreich
Ontwerp: Dietrich|Untertrifaller, Bregenz
Lichtontwerp: Bartenbach Lichtlabor, Aldrans
Lichtproducten: Zumbotel
BVO: 3.300 vierkante meter
Bouwkosten: 8 miljoen euro
LEED: 2013 LEED-Label Platinum in de categorie 'New Construction & Major Renovations' (score: 84 van 110 punten)

COPYRIGHTS FOTOGRAFIE

Bruno Klomfar. Met uitzondering van onderstaande foto: Zumtobel AG.

ENTREE NIEUWE HOOFDKANTOOR I+R GRUPPE.

